1. Lời giới thiệu

Hiện nay, ngày càng nhiều mã độc được viết bằng C++ thay vì thuần C. Mà sự khác biệt giữa C++ và C khi lập trình chính là việc ứng dụng OOP. Điều này gây ra nhiều khó khăn khi reverse mã độc. Thông qua bài viết này tôi sẽ hướng dẫn các bạn reverse OOP trong C++ theo một cách súc tích và ngắn ngọn nhất như mì ăn liền.

2. Phân tích

1. 2.1. Tổng quan

Để có thể đọc hiểu được bài viết này thì bắt buộc các bạn phải có kiến thức cơ bản về OOP được thể hiện bằng C++ nhé. Khi một mã nguồn viết theo phong cách OOP và được biên dịch sang mã máy thì các bạn có bao giờ thắc mắc liệu nó có khác gì so với các chương trình được viết bằng C thuần. Tôi sẽ giúp các bạn trả lời những câu hỏi sau khi phân tích chương trình được viết theo phong cách OOP:

- 1. Làm thế nào mà các hàm override ở lớp con được gọi trong chương trình hay nói rộng hơn là các lớp con khi được khởi tạo trên bộ nhớ sẽ chứa những thông tin gì bên trong.
- 2. Mối quan hệ giữa các lớp cha con được thể hiện ra sao trong chương trình
- 3. Cuối cùng sẽ là ứng dụng những thông tin mà chúng ta có được vào công cụ IDA khi phân tích.

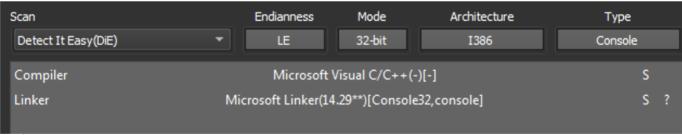
Các bạn sử dụng chương trình được đính kèm và load vào IDA 32bit. Chương trình được build từ <u>link</u> sau. Nhưng các bạn khoan hãy xem source code nhé, vì khi reverse mã độc trên thực tế mình cũng đâu có source code đâu.

2. 2.2. Các trường bên trong lớp con khi được khởi tạo

Khi load vào IDA, chúng ta sẽ có được kết quả như hình dưới. Chúng ta sẽ đi qua từng dòng mã lệnh Assembly để xem khi lớp con được khởi tạo trên bộ nhớ thì bao gồm những thông tin gì bên trong object đó.

```
.text:004010D0
.text:004010D0 var 4
                               = dword ptr -4
.text:004010D0 argc
                               = dword ptr
                                            8
.text:004010D0 argv
                               = dword ptr
                                             ach
.text:004010D0 envp
                               = dword ptr
                                             10h
.text:004010D0
                                push
                                        ebp
.text:004010D0
.text:004010D1
                                mov
                                        ebp, esp
.text:004010D3
                                push
                                        ecx
.text:004010D4
                               push
                                        esi
                                push
                                        edi
.text:004010D5
.text:004010D6
                                        14h
                                                        ; length of object is 14 bytes
                                push
.text:004010D8
                                call
                                        ??2@YAPAXI@Z
                                                        ; operator new(uint)
                                        edi, eax
.text:004010DD
                                                        ; edi hold address of object
                                mov
.text:004010DF
                                add
                                        esp, 4
                                                        ; clean stack
.text:004010E2
                                        ecx, edi
                                                         ; ecx hold address of object because of
.text:004010E4
                                        [ebp+var_4], edi ; move address of object to local variable
                                        dword ptr [edi+8], offset ??_7Ex4@@6B@ ; const Ex4::`vftable
.text:004010E7
.text:004010EE
                                        dword ptr [edi], offset ?? 7Ex5@@6B@ ; const Ex5::`vftable
                                mov
                                        dword ptr [edi+8], offset ??_7Ex5@@68@_0 ; const Ex5::`vftable'
.text:004010F4
                                mov
                                        dword ptr [edi+0Ch], 1; fourth field of object is 1
.text:004010FB
                                mov
                                        dword ptr [edi+10h], 2; fifth field of object is 2
.text:00401102
                                mov
.text:00401109
                                call
                                        sub 401050
                                                         ; function overriding
                                        eax, [edi+8]
                                                         ; third field of object is address point to array of function overriding
.text:0040110E
                                mov
.text:00401111
                                        ecx, [edi+8]
                                                        ; ecx hold address of object because of __thiscall
                                lea
.text:00401114
                                call
                                        dword ptr [eax]; function overriding
                                                        ; first field of object is address point to array of function overriding
.text:00401116
                                        eax, [edi]
                                mov
                                                         ; ecx hold address of object because of thiscall
.text:00401118
                                        ecx. edi
                                mov
                                call.
                                        dword ptr [eax+8]; function overriding
.text:0040111A
                                                        ; length of object
.text:0040111D
                                        14h
                                push
                                                         ; address of object
.text:0040111F
                                        edi
                                push
                                        sub 40116F
.text:00401120
                                call.
                                                         : delete object
text:00401125
                                add
                                        esp, 8
                                                         ; clean stack
.text:00401128
                                xor
                                        eax, eax
                                        edi
.text:0040112A
                                pop
.text:0040112B
                                pop
                                        esi
.text:00401120
                                             ebr
                                        esp,
.text:0040112F
.text:0040112F
```

Đầu tiên, ở địa chỉ 0x004010D8 là lệnh new một vùng nhớ có chiều dài 0x14 bytes. Sau đó, địa chỉ vùng nhớ này được đưa vào thanh ghi edi và ecx. Lí do mà chương trình làm vậy là vì thanh ghi edi được lựa chọn để sử dụng làm thanh ghi nền để truy xuất vào các trường khác trong object thông qua cộng 01 lượng offset. Trong khi đó, thanh ghi ecx sẽ nắm giữ địa chỉ object bởi vì chương trình mà chúng ta đang phân tích được build bằng MSVC của Visual Studio. Theo quy định của MSVC thì calling convention được sử dụng cho các hàm ảo sẽ là thiscall và thanh ghi ecx sẽ luôn luôn được sử dụng để nắm giữ địa chỉ của object.

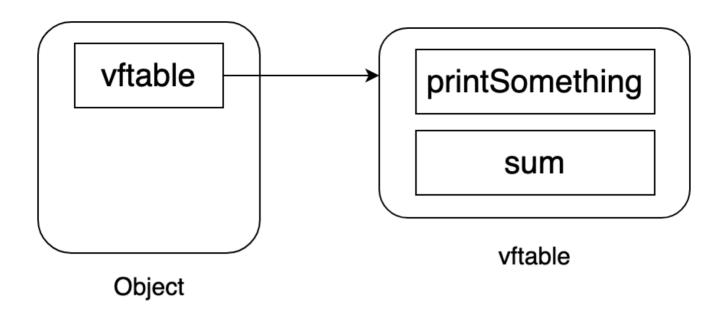
Tiếp theo, chúng ta sẽ quan tâm ở địa chỉ 0x004010E7, 0x004010EE và 0x004010F4. Tại các địa chỉ này, chương trình sẽ đưa các vftable vào trong các trường của object theo thứ tự offset là 0x4, 0x0 và 0x4. Vftable các bạn cứ hiểu nôm na nó là cái bảng chứa địa chỉ các hàm ảo ở lớp cha và con. Thứ tự các hàm trong bảng được sắp xếp theo thứ tự xuất hiện các hàm ảo ở lớp cha rồi tới lớp con trong mã nguồn chương trình. Hay nói một cách khác là khi class B kế thừa class A, class B sẽ mở rộng từ class A. Vì thế các thuộc tính hàm ảo sẽ được thêm vào cùng theo thứ tự xuất hiện. Chúng ta sẽ xem qua ví dụ bên dưới

```
class A {
    int multiply(int x, int y) {
        return x * y;
    }
    virtual void printSomething () {
        printf("%s\n", "From class A with love");
    }
}
class B : A {
    virtual void printSomething () {
        printf("%s\n", "From class B with love");
    }
    virtual int sum (int x, int y) {
        return x + y;
    }
}
```

Class B thừa kế lớp A, trong đó hàm printSomething ở class B sẽ override hàm printSomething ở class A. Bởi vì hàm multiply ở class A không phải hàm ảo nên hàm này sẽ không xuất hiện trong bảng vftable. Hơn nữa, vì không có sự tồn tại hàm sum ở class A để hàm sum class B override như trường hợp hàm printSomething nên hàm này sẽ tồn tại độc lập trong bảng vftable. Bảng vftable của chúng ta sẽ như sau:

Offset	Function	Class
0x0	printSomething	В
0x4	sum	В

Để có thể gọi được các hàm ảo trong bảng vftable, chương trình cần xác định được vftable ở đâu trong object, sau đó cộng 01 lượng offset để gọi như 02 lệnh call ở địa chỉ 0x00401114 và 0x0040111A của chương trình thể hiện.

call printSomething == call [vftable] call sum == call [vftable + 0x4]

Quay trở lại chương trình của chúng ta, dựa theo gợi ý của IDA, thì offset oxo của object là vftable của class Ex5 và 0x8 là vftable class Ex4. Tiếp theo đó ở địa chỉ 0x004010FB và 0x00401102, chương trình di chuyển giá trị 1 và 2 vào các offset 0xC và 0x10 của object. Sau cùng, object sẽ có layout như sau trên bộ nhớ:

Offset	Fields
ОХО	vftable class Ex5
0x4	unknown
ox8	vftable class Ex4
Oxc	1
0X10	2

Nếu chúng ta xem xét toàn bộ chương trình thì sẽ không thấy trường unknown tại offset 0x4 được sử dụng. Điều này đồng nghĩa với việc trường này chắc chắn không phải là vftable, nếu có thì chương trình bắt buộc phải khởi tạo giá trị cho nó. Bởi vì không có sự truy xuất đến trường này trong chương trình thì chúng ta sẽ coi đây chỉ là 01 trường bình thường như các trường tại offset 0xc và 0x10 của object. Dựa vào cách bố trí layout object khi được khởi tạo, các bạn nhìn thấy được quy luật sắp xếp của nó của nó rồi chớ. Giá trị của vftable được xếp đầu tiên, theo sau đó là các thuộc tính của class đó. Cuối cùng, các thuộc tính của class kế thừa sẽ được xếp cuối. Ta thấy có 02 vftable trong object vậy có thể suy ra có 02 class là Ex5 kế thừa Ex4. Tuy nhiên, trong trường hợp này có tổng cộng 03 class. Tôi biết được điều đó là nhờ vào RTTI.

3. 2.3. Cấu trúc RTTI trong chương trình

Quay lại câu hỏi thứ 02 đầu bài là mối quan hệ cha con giữa các lớp được thể hiện ra sao trong chương trình và làm sao tôi biết được có tổng cộng 03 class như cuối phần 2.2. Chúng tôi quay lại các vftable mà được đưa vào object tại các địa chỉ 0x004010E7, 0x004010EE và 0x004010F4 bằng lệnh mov của chương trình. Ta sẽ đi đến vftable đầu tiên tại vị trí 0x004021E0. Các bạn để ý một biến khác ở phía trên vftable ở vị trí 0x004021DC mà theo IDA có chú thích là const Ex4::`RTTI Complete Object Locator'.

RTTICompleteObjectLocator là nơi chứa đựng các thông tin liên quan đến class đó cũng như dựa vào đó chúng ta sẽ biết được mối quan hệ với các class khác có trong chương trình. Cấu trúc của RTTICompleteObjectLocator như dưới. Trong đó, chúng ta sẽ quan tâm đến biến pTypeDescriptor và pClassDescriptor. Biến pTypeDescriptor sẽ chứa thông tin về class hiện tại còn pClassDescriptor chứa thông tin về các class mà nó kế thừa.

```
struct RTTICompleteObjectLocator {
   DWORD signature;
   DWORD offset;
   DWORD cdOffset;
   TypeDescriptor *pTypeDescriptor;
   RTTIClassHierarchyDescriptor *pClassDescriptor;
}
```

Biến pTypeDescriptor sẽ có kiểu dữ liệu là TypeDescriptor. Trong đó, trường name sẽ chứa tên của class đó. Ta truy xuất giá trị của biến name trên IDA và nhận thấy RTTICompleteObjectLocator tại địa chỉ chỉ 0x0x004021DC có tên class là Ex4.

```
struct TypeDescriptor
{
    const void* pVFTable;
    void*    spare;
    char    name[];
}
```

```
.data:004030A4 ; class Ex4 `RTTI Type Descriptor'
.data:004030A4 ??_R0?AVEx4@@08 dd offset ??_7type_info@06B@
.data:004030A4 ; DATA XREF: .rdata:004024C8↑o
.data:004030A4 ; reference to RTTI's vftable
.data:004030A8 dd 0 ; internal runtime reference
.data:004030AC aAvex4 db '.?AVEx4@0',0 ; type descriptor name
```

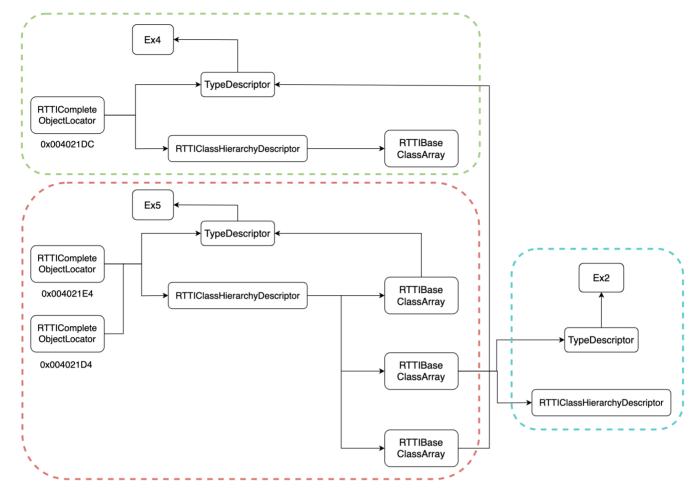
Đối với biến pClassDescriptor sẽ mang kiểu dữ liệu RTTIClassHierarchyDescriptor. Biến numBaseClasses sẽ chứa số lượng các hàm có trong vftable của class đó. Biến pBaseClassArray sẽ là con trỏ trỏ tới các phần tử RTTIBaseClassArray. Mà mỗi phần tử này sẽ đại diện chứa thông tin các class mà nó thừa kế. Trong đó, biến pTypeDescription sẽ trỏ đến TypeDescriptor của các class mà nó thừa kế. Dựa vào điều này ta sẽ có được tên class đó. Trong trường hợp hiện

tại, class Ex4 chỉ có 01 hàm trong vftable và RTTIBaseClassArray trỏ tới chính nó. Như vậy, class Ex4 không kế thừa class nào.

```
struct RTTIClassHierarchyDescriptor {
    DWORD signature;
    DWORD attributes;
    DWORD numBaseClasses;
    DWORD pBaseClassArray;
}
```

```
.rdata:004024EC ; Ex4::`RTTI Class Hierarchy Descriptor'
.rdata:004024EC ??_R3Ex4@@8
                                                         ; DATA XREF: .rdata:004024CC1o
                                                         ; .rdata:004024E81o ...
.rdata:004024EC
.rdata:004024EC
                                                         ; signature
.rdata:004024F0
                                dd 0
                                                         ; attributes
.rdata:004024F4
.rdata:004024F8
                                dd 1 ; # of items in the array of base classes dd offset ??_R2Ex4@@8 ; reference to the array of base classes
.rdata:004024FC ; Ex4::`RTTI Base Class Descriptor at (0, -1, 0, 64)'
  struct RTTIBaseClassArray {
       DWORD pTypeDescription:
       DWORD numContainedBases;
       DWORD PMD.mdisp;
       DWORD PMD.pdisp:
       DWORD PMD.vdisp;
       DWORD attributes:
       DWORD pClassDescription;
  }
```

Thế là xong một class, các bạn thực hiện điều tương tự đối với 02 RTTICompleteObjectLocator còn lại ở vị trí 0x004021E4 và 0x004021D4. Nếu các bạn parse thông tin đúng, chúng ta sẽ thu được sơ đồ về mối quan giữa các class như hình dưới. Như vậy, class Ex5 kế thừa 02 class là Ex4 và Ex2.

Trong đó, vftable của Ex4 đã được chương trình đưa vào object tại địa chỉ 0x004010E7, nhưng vì ở class Ex5 có kế thừa lại hàm này nên sẽ được ghi đè vftable thêm lần nữa. Đó là lí do tại sao bạn lại thấy chương trình đưa vftable 02 lần cùng một vị trí trong object. Tuy nhiên, vftable của class Ex2 chúng ta lại không thấy chương trình đụng tới, thật ra nó được gộp chung với vftable của class Ex5.

4. 2.3. Reverse OOP in IDA

Đây có lẽ mà các bạn mong đợi nhất. Tổng hợp thông tin lại mà chúng ta có được cho tới hiện tại. Class Ex5 kế thừa 02 class theo thứ tự Ex2 và Ex4. Trong đó, cuối object có thêm 02 thuộc tính khác tại offset oxc và 0x10, 02 thuộc tính có thể thuộc class Ex4 hoặc Ex5. Ở đây, chúng ta sẽ giả dụ 02 thuộc tính này thuộc về class Ex5. Trong bảng vftable của class Ex2 + Ex5 có 03 hàm ảo, còn class Ex4 chỉ có 01 hàm ảo. Như vậy, ta sẽ cần tạo ra các struct như sau trong IDA.

```
struct Ex4 {
    Ex4_vtbl *__vftable;
}
```

```
struct Ex2 {
    Ex5_vtbl *__vftable;
    DWORD var1;
}
```

```
struct Ex5 : Ex2, Ex4 {
   DWORD var2;
   DWORD var3;
}
```

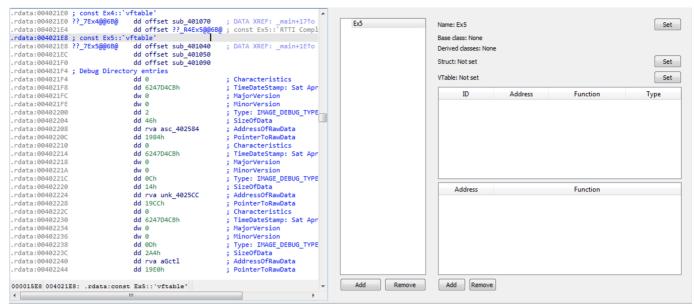
```
struct Ex5_vtbl {
   int (__thiscall *sum)(Ex5 *this);
   void (__thiscall *Print1)(Ex5 *this);
   void (__thiscall *Print2)(Ex5 *this);
}
```

```
struct Ex4_vtbl {
   void (__thiscall *Print3)(Ex4 *this);
}
```

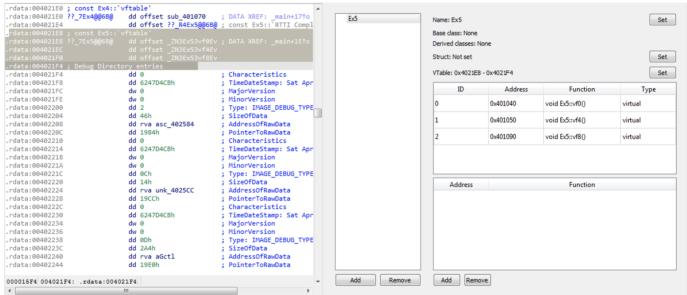
Đối với struct chứa các hàm ảo của mỗi class, các bạn cần ghi đúng cú pháp là nameOfClass_vtbl. Trong khi đó, phần khai báo con trỏ vftable để trỏ tới bảng đó bắt buộc phải có tên là nameOfClass_vtbl *___vftable. Vì các hàm trong bảng vftable là các hàm ảo nên sẽ có calling convention là thiscall theo như quy định của MSVC. Tham số đầu tiên ở mỗi hàm cũng chính là địa chỉ trỏ tới object trên bộ nhớ, cũng chính là thanh ghi ecx nắm giữ như tôi đã trình bày ở phía trên. Đối với khai báo struct Ex5 như trên, chúng ta sẽ tách ra thành 02 struct nhỏ rồi dùng phép kế thừa đối với 02 struct đó. Bởi vì, nếu khai báo chung vô struct Ex5 sẽ có 02 biến vftable, như vậy là không hợp lệ. Các bạn mở sang tab Local Type trong IDA rồi gõ các struct trên vào và tiến hành ép kiểu cho biến v4 như hình dưới. Nếu thành công, các bạn sẽ có kết quả như dưới đây.

```
int cdecl main(int argc, const char **argv, const char **envp)
  DWORD *v4; // [esp+8h] [ebp-4h]
  v4 = operator new(0x14u);
  v4[2] = &Ex4::`vftable';
  *v4 = &Ex5::`vftable';
  v4[2] = &Ex5::`vftable';
  \sqrt{4[3]} = 1;
  \sqrt{4[4]} = 2;
  sub 401050(v4);
  (* \vee 4[2])(\vee 4 + 2);
  (*(*\vee 4 + 8))(\vee 4);
  sub_40116E(v4);
  return 0;
int cdecl main(int argc, const char **argv, const char **envp)
  Ex5 *v4; // [esp+8h] [ebp-4h]
  v4 = operator new(0x14u);
  v4->Ex4::__vftable = &Ex4::`vftable';
  v4->Ex2::__vftable = &Ex5::`vftable';
  v4->Ex4:: vftable = &Ex5::`vftable';
  v4->var2 = 1;
  v4->var3 = 2;
  sub 401050(v4);
  v4->Print3(&v4->Ex4);
  v4->Print2(v4);
  sub 40116E(v4);
  return 0;
}
```

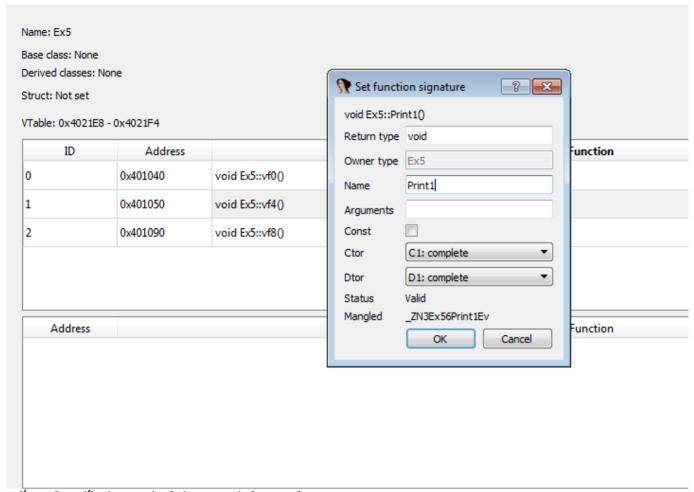
Đối với hàm sub_401050, các bạn quan sát lại vftable ở địa chỉ 0x004021E8, rõ ràng hàm này nằm trong bảng đó nhưng chương trình lại không dùng vftable để gọi nó. Mà để thể hiện cách gọi OOP như mã nguồn gốc, chúng ta sẽ sử dụng mangled name để ép nó về. Thay vì phải ngồi đọc document để hiểu cú pháp mangled name, chúng ta sẽ sử dụng đến plugin <u>Classy</u>. Các bạn bấm vào nút Add rồi gõ tên Ex5 vào. Sau đó, các bạn kéo tab Classy song song với tab Disassembly như hình dưới.

Sau đó, các bạn di chuyển đến vftable của Ex5 ở vị trí 0x004021E8, bôi chuột từ vị trí 0x004021E8 đến 0x004021F4 và bấm nút Set kế bên "VTable: Not set" để thêm các hàm này vào class Ex5.

Cuối cùng, các bạn đổi tên hàm lại là Print1 như chúng ta khai báo ở struct Ex5_vtbl bằng cách double click vào row thứ 2 (ID: 1) và sửa lai.

Kết quả cuối cùng mà chúng ta có được như sau.

```
int __cdecl main(int argc, const char **argv, const char **envp)
{
    Ex5 *v4; // [esp+8h] [ebp-4h]

    v4 = operator new(0x14u);
    v4->Ex4::__vftable = &Ex4::`vftable';
    v4->Ex2::__vftable = &Ex5::`vftable';
    v4->Ex4::__vftable = &Ex5::`vftable';
    v4->var2 = 1;
    v4->var3 = 2;
    Ex5::Print1();
    v4->Print3(&v4->Ex4);
    v4->Print2(v4);
    sub_40116E(v4);
    return 0;
}
```